

LGOG en Huis voor de Kunsten Limburg nodigen uit:

Symposium

ÉÉN JAAR *GESCHIEDENIS VAN DE LITERATUUR IN LIMBURG*

zaterdag 9 december 2017 -- Ligne, Sittard

Op zondag 16 oktober 2016 presenteerde de Commissie Literatuurgeschiedenis van het LGOG in Maastricht de *Geschiedenis van de literatuur in Limburg*, een boek dat qua inhoud en omvang velen verraste. Het wilde naast een chronologische beschrijving van literaire werken en ontwikkelingen in de literatuur ook een toetssteen en een ijkpunt zijn. Als zodanig heeft het in het eerste jaar na verschijnen ook gefunctioneerd in signalementen, commentaren en recensies in de pers en in vaktijdschriften, maar ook in persoonlijke reacties aan de auteurs, rechtstreeks en via sociale media. Literatuur in Limburg heeft een gezicht gekregen, ze bestaat aanwijsbaar.

De publicatie kende een gedegen voorbereiding. Na intensief commissiewerk werd het literaire veld in augustus 2012 door middel van een symposium in Roermond geïnformeerd. Daarna verscheen in januari 2013 de brochure *Geschiedenis van de literatuur in Limburg - Blauwdruk*, waarin de plannen publiekelijk werden uiteengezet.

Na het voorwerk en de verschijning van de *GLL* komt nu het nawerk. Initiatiefnemers en auteurs willen een volgende stap zetten. Kritiek en complimenten vragen om weging; falen en feilen dienen besproken te worden. We willen, met de *GLL* als uitgangspunt, door verdieping op onderdelen en uitbreiding van het werkterrein, verder bouwen aan het beeld van de literatuur in Limburg.

Samen met het Huis voor de Kunsten Limburg heeft de Commissie Literatuurgeschiedenis LGOG een symposium georganiseerd om te reflecteren en vooruit te kijken.

Het ochtendgedeelte omvat een inhoudelijke reflectie in de vorm van een tweetal korte referaten van 'externen', Tom Verschaffel en Wilbert Smulders, die vanuit hun specifieke deskundigheid (de letteren in de Zuidelijke Nederlanden in de 18e eeuw, respectievelijk de literatuur in de eerste helft van de 20e eeuw) reflecteren op de *GLL*.

De middagsessie begint met wat wij 'een jas aan de kapstok' noemen. Een verdere verdieping van de literair-historische stof; in dit geval de briefwisseling tussen Jan Hanlo en Willem K. Coumans, door Wiel Kusters. Daarna volgt een bespreking door Lou Spronck van de over de *GLL* verschenen recensies, dit als opmaat voor een discussie, waarin ruim plaats is voor inbreng van alle aanwezigen. Ter afsluiting presenteert Ben van Melick een kort overzicht van de plannen voor verdere exploitatie van het terrein, zoals die binnen de Commissie Literatuurgeschiedenis bestaan. Voor het gedetailleerde programma zie hieronder.

Het symposium waarvoor wij u bij dezen uitnodigen, vindt plaats op zaterdag 9 december 2017 in een van de filmzalen van Ligne te Sittard, van 11.00 tot 16.00 uur; inloop vanaf 10.30 uur.

Als u het symposium wilt bijwonen, dan kunt zich inschrijven via <https://reserveren.hklimburg.nl/producten/symposium-geschiedenis-limburgse-literatuur-2017/>

Na aanmelding ontvangt u een bevestigingsmail met daarin de wijze van betalen: deelname à 10 euro per persoon, inclusief lunch en borrel. Gelieve aan te melden voor 23 november aanstaande.

De route naar Ligne Sittard vindt u onder de volgende link: <http://www.ligne-sittard.nl/naar-ligne>.

Voor vragen kunt u terecht bij Merlijn Huntjens van het Huis voor de Kunsten Limburg 0475-399275/ mhuntjens@hklimburg.nl (woensdag en vrijdag)

Voor meer informatie, kijk op de website: <https://www.hklimburg.nl/disciplines/literatuur/projecten/symposium-geschiedenis-limburgse-literatuur-2017.html>

Namens LGOG en Huis voor de Kunsten Limburg,

Hein van der Bruggen
LGOG Commissie Literatuurgeschiedenis

Merlijn Huntjens
Huis voor de Kunsten Limburg

Programma

- 10.30 uur: Inloop/ koffie
- 11.00 uur: Opening door dagvoorzitter Hein van der Bruggen, voorzitter LGOG-commissie Literatuurgeschiedenis
- 11.10 uur: Tom Verschaffel
De literatuur en het (sociale) leven
Gelegenheid tot het stellen van vragen.
- 12.00 uur: Wilbert Smulders
Hybride handboek of hybride Limburg?
Gelegenheid tot het stellen van vragen.
- 12.45 - 13.30 uur: Lunch
- 13.30 uur: Wiel Kusters
Eikenhout en zinkviooltjes. Jan Hanlo's brieven aan Willem K. Coumans
- 13.50 uur: Lou Spronck
De GLL in de kritiek.
Voor de lijst van recensies die de basis vormt voor deze beschouwing, zie bijlage.
- 14.15 uur: Publieksdiscussie, onder leiding van Hein van der Bruggen, naar aanleiding van een aantal stellingen betreffende de uitgangspunten van de redactie met betrekking tot literatuur en de gebiedsafbakening. Ook de positie van dialectliteratuur, de werkwijze van de verschillende auteurs, en het uiteindelijke resultaat (geleding, omissies en ander feilen) zullen aan de orde komen. De stellingen zullen voor 6 december aan de deelnemers gemaïld worden.
- 15.00 uur: Overzicht van de verdere plannen van de commissie door Ben van Melick
- 15.15 uur: Afsluiting door dagvoorzitter
- Borrel

NB

Van de dag wordt een verslag gemaakt dat de aanwezigen krijgen toegezonden

Boekhandel Krings is met een boekenstand aanwezig.

Bijlage

Tom Verschaffel (1964) is hoogleraar Cultuurgeschiedenis aan de KU Leuven en de KU Leuven campus Kortrijk (KULAK). Hij doet onderzoek over de geschiedenis van de geschiedschrijving en de populaire historische cultuur, het cultureel nationalisme en de uitwisseling tussen België en zijn buurlanden, voornamelijk in de achttiende en negentiende eeuw. Hij schreef onder meer *De hoed en de hond: geschiedschrijving in de Zuidelijke Nederlanden, 1715-1794* (1998), *Broedertwist: België en Nederland en de erfenis van 1830* (samen met Peter Rietbergen, 2005), *Lotsverbonden ontrouw: de wankelmoedige verhouding tussen Noord en Zuid, 1585-1815* (2015) en *De weg naar het binnenland: geschiedenis van de Nederlandse literatuur: de Zuidelijke Nederlanden, 1700-1800* (2017).

De literatuur en het (sociale) leven

Uitgaande van zijn ervaring bij het schrijven – als historicus – van een deel in de reeks *Geschiedenis van de Nederlandse Literatuur*, gaat Tom Verschaffel in op de verhouding tussen literatuurgeschiedenis en (cultuur)geschiedenis, en op de vraag wat de letterkunde leert over het verleden. Zoals alle cultuurproducenten staan schrijvers helemaal in hun tijd. Ze reageren op eigentijdse kwesties en vormen zelf (mede) de denkbeelden van hun tijdgenoten. Dat is nu zo, en was in het verleden ook zo. Dit betekent ook dat letterkunde moet begrepen en bestudeerd worden als een maatschappelijk gegeven, als een onderdeel van het sociale leven, zowel lokaal als nationaal en internationaal.

Wilbert Smulders (1950) was van 1985-2016 docent-onderzoeker Moderne letterkunde, verbonden aan de Opleiding Nederlandse Taal en Cultuur van de Universiteit Utrecht. Hij promoveerde op de verteltechniek in het werk van W.F. Hermans en publiceerde o.a. over het werk en schrijverschap van Van Schendel, Bordewijk, Vestdijk en Van der Heijden. Met Frans Ruiters publiceerde hij *Literatuur en moderniteit in Nederland 1840-1990* (1995) en leidde hij in 2010-2014 een NWO-onderzoeksprogramma naar de ethische betekenis van literatuur, getiteld *The Power of Autonomy: Willem Fredrik Hermans*.

Hybride handboek of hybride Limburg?

Geschiedenis van de literatuur in Limburg is een handboek met twee kanten: een rijkdom aan informatie over de regionale literatuurgeschiedenis, die geperst wordt in het kader van de canonieke, dat wil zeggen boven-regionale literatuurgeschiedenis, waarbij telkenmale wordt vastgesteld dat de eerstgenoemde ten opzichte van het laatstgenoemde steeds 'tekort schiet, 'achterblijft' (enzovoorts). De vraag werpt zich op: is het een gedetailleerde studie over 'het hybride karakter van de provincie Limburg als culturele entiteit', zoals Wiel Kusters het formuleert, of is het een hybride handboek?

Smulders gaat in op dit interessante, maar ook problematische aspect van het handboek. Hij spitst zich toe op de periode 1914-1940 (verzorgd door Wiel Kusters) en concentreert zich daarbij op het Zuid-Limburgnummer van het katholiek-literaire tijdschrift *De Gemeenschap* (jaargang 6, 1930, nr. 10-11).

Wiel Kusters (1947), dichter en essayist, is honorair hoogleraar aan de Faculteit der Cultuur- en Maatschappijwetenschappen van Universiteit Maastricht. In *Geschiedenis van de literatuur in Limburg* nam hij het hoofdstuk over het interbellum voor zijn rekening. Tot zijn literairhistorische publicaties behoren verder: *Pierre Kemp. Een leven* (2010) en *Mijn versnipperd bestaan. Het leven van Kees Fens 1929-2008* (2014). Dit jaar verscheen van hem: *Leesjongen. Verzamelde gedichten 1978-2017*.

Eikenhout en zinkviooltjes. Jan Hanlo's brieven aan Willem K. Coumans

Toen in 1989 Jan Hanlo's *Brieven. Deel I* en *Deel II* verschenen, ontbraken daarin zijn brieven uit de jaren vijftig en zestig aan de tijdschriftredacteur (*Galerie Zuid, De Bronk*), journalist en dichter Willem K. Coumans (1930-2006). Wiel Kusters' editie van deze brieven verschijnt in december. Deze publicatie is niet alleen van belang voor liefhebbers van Jan Hanlo, maar handelt ook over Coumans' nooit gerealiseerde plan, een bloemlezing samen te stellen uit het werk van drie generaties Limburgse dichters.

Overzicht van recensies:

Marc van Oostendorp, Van Heinric tot Veldeke. 'Een geschiedenis van de literatuur in Limburg' *Neerlandistiek.nl* 28 oktober 2016

Cyrille Offermans, *Zuiderlucht*, nr. 2 (februari 2017) t/m nr. 6-7 (juni-juli 2017); vijf beschouwingen

Reactie van Paul Weelen in *Zuiderlucht*, bijblad *Podium*, nr. 3 (maart 2017)

Reactie van Ben van Melick in *Zuiderlucht*, bijblad *Podium*, nr. 9 (september 2017)

Chrétien Breukers, Blog, 12 maart 2017

Marita Mathijssen, *Ons Erfdeel* 60 (2017), nr. 1

Wilbert Smulders, *Tijdschrift voor Nederlandse Taal- en Letterkunde* 133 (2017), Platform boekbeoordelingen, nr. 4, 13 september 2017

Jan Gerits, *Heemkunde Limburg* 2017, nr. 2 (juni): 'Geschiedenis van de literatuur in Limburg. Een gemiste kans'. [herdrukt in *Oostland* 67 (2017) nr. 211]

Andere aandachtsmomenten:

Frank Hovens, *De Maasgouw* 135 (2016) nr. 3 (op basis van interview met WK+BvM+LS).

Adri Gorissen, *DL/LD* van 26 september 2016 (voorzet voor verschijning GLL)

Ben van Melick, *Taalstaat* (Frits Spits, interview), 15 oktober 2016

Dirk de Geest, lezing bij presentatie GLL in CC Maastricht), 16 oktober 2016

Peter Jansen, *DL/LD* van 17 oktober 2016 (interview met LS)

Anoniem, 'Signalement' in *VK Sir Edmund* van 22 oktober 2016

Hans Op de Coul, L1-radio Cultuur Café, (interview), 22 oktober 2016.

Boekhandel Dominicanen Maastricht, presentatie 8 december 2016 (WK+BvM+LS)

AmsterdamFM, 7 februari 2017, 1-uursgesprek met Robert van Altena (BvM+LS)

Bernardinuscollege Heerlen, 23 januari 2016 (WK+BvM)

Lou Spronck, Peter Winkels en Hannie en Herman van Horen introduceerden het boek op een aantal LGOG-avonden en andere bijeenkomsten.